

SOSIAALITYÖN YHTEISVALINNAN VALINTAKOE 2024 - PISTEYTYSPERUSTEET

Kokeen ennakkoaineistoon kuuluvat artikkelit:

Enroos, Rosi & Heino, Tarja & Helavirta, Susanna & Laakso, Riitta, & Pösö, Tarja (2017) Vuosi huostassa. Lastensuojelun aikatietoista tarkastelua. Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti 25 (4), 297–311.

Hämäläinen, Juha & Toikko, Timo (2020) Historiatietoisuus sosiaalityön itseymmärryksen rakentajana. Teoksessa Johanna Moilanen, Johanna Annola & Mirja Satka (toim.) Sosiaalityön käännteet. SoPhi: Jyväskylän yliopisto, 274–301.

Raitakari, Suvi & Juhila, Kirsi (2022) Kotikäänne: Hyvinvointipalveluiden ja -työn muutos. Teoksessa Suvi Raitakari, Kirsi Günther & Jenni-Mari Räsänen (toim.) Koti, hyvinvointityö ja haavoittuvuus. Tampere: Tampere University Press, 25–58.

Tervola, Jussi & Mäkinen, Lauri (2023) Toimeentulotuen perusosan historia ja riittävyys nykypäivänä. Yhteiskuntapolitiikka 88 (4), 392–401.

OSIO 1: Monivalintatehtävä (0–30 pistettä)

Kokeen osa 1 perustuu valintakokeen ennakkoaineistoon. Voit saada osasta 1 enintään 30 pistettä ja osion minimipistemäärä on nolla (0) pistettä.

Vastaa seuraaviin monivalintakysymyksiin ennakkoaineiston pohjalta. Jokaiseen kysymykseen on vain yksi oikea vastausvaihtoehto. Jos et halua vastata kysymykseen, valitse vaihtoehto ”Jätän vastaamatta kysymykseen”. Jokaisesta oikeasta vastauksesta saa yhden (1) pisteen ja väärä vastaus vähentää yhden (-1) pisteen. Vastaamatta jättäminen (tyhjä vastaus/ei valintaa) tai ”Jätän vastaamatta kysymykseen” vaihtoehdon valitseminen ei vähennä pisteitä. Osion minimipistemäärä on nolla (0) pistettä.

1.1. Hallinnollisesta lähestymistavasta tuli sosiaalityön vallitseva hahmotustapa 1950-luvun metodikeskustelujen jälkeen. (VÄÄRIN)

1.2. Deinstitutionalisoitumisen ongelmat kytkeytyvät resurssipulaan ja avopalvelujen heikkoon tasoon sekä monien potilas- ja asiakasryhmien osalta yhteisöissä koettuun leimatuksi tulemiseen ja yksinäisyyteen. (OIKEIN)

1.3. Huostaanottoa valmistelevalle päätöksenteolle on Suomessa asetettu aikarajoja. (VÄÄRIN)

1.4. Historiantutkimuksen tuottama tarkka tosiasiatieto sosiaalityön menneisyydestä määrittelee käsitystämme sosiaalityöstä ammattina, toimintajärjestelmänä sekä oppi- ja tutkimusalana. (VÄÄRIN)

1.5. Pysyvyysuunnittelu kuuluu suomalaisen ja pohjoismaisen lastensuojelun perusrutiineihin. (VÄÄRIN)

1.6. Sosiaalihuoltolakityöryhmä työryhmä päätyi ehdottamaan alueellisesti kiinteää, suppeaa perusosaa. (VÄÄRIN)

1.7. Sosiaalityön professionaaliin orientaatioihin perustuvan jäsenyyksen voi tiivistää kysymykseen, millainen käytäntö ja ammatti sosiaalityöstä on muotoutunut. (VÄÄRIN)

1.8. Kotikäänne jää pääosin näennäiseksi, koska deinstitutionaalistuva kehitys siirtää paternalistiset, holhoavat ja laitospäiset käytännöt osaksi avopalveluja ja ryhmäkotien toimintaa. (VÄÄRIN)

1.9. Asunto ensin -mallin toinen kehityssykli lähtee liikkeelle ajatuksesta, että haavoittuvassa asemassa olevat asunnottomat tarvitsevat kuulumisen tunteen vahvistusta ja kuntoutusta ennen tavalliseen asumiseen siirtymistä. (VÄÄRIN)

1.10. Ekologinen sosialisatioteoria mahdollistaa systeemisen näköalan huostaanottoon. (OIKEIN)

1.11. Ruotsissa kansalaiset ovat osallistuneet viitebudjettien laadintaan olemalla mukana fokusryhmissä ja kyselytutkimuksissa. (VÄÄRIN)

1.12. Sosiaalityön juridisessa vaiheessa sovellettiin mallia, jossa huoltotoimenpiteet etenevät vaiheittain. (OIKEIN)

1.13. Työväenkysymys kulminoitui siihen, kenellä on vastuu heikommassa asemassa olevista työläisistä. (VÄÄRIN)

1.14. Sosiaalityön toimistoihin tuodut viherkasvit ja taulut ilmentävät osaltaan kotikäännettä. (OIKEIN)

1.15. Lainsäädännölliset puitteet päihdepalvelujen avohoidollisten hoito- ja kuntoutusmuotojen kehittämiseksi luotiin päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon koskevan lain (PAV-laki 96/1961) kokonaisuudistuksessa vuonna 1975. (VÄÄRIN)

1.16. Lapsen ajan kolme piirrettä ovat a) jatkumo, b) arjen rytmin muutos, c) ajan kerroksellisuus. (OIKEIN)

1.17. Historiallisessa funktionalismissa todellisuus pyritään pilkkomaan syy-seuraus -suhteisiin. (VÄÄRIN)

1.18. Yhteiskunnallisiin kehitysmalleihin perustuvissa jäsenyyksissä lainsäädännön muutokset voidaan nähdä vastauksina yhteiskunnallisiin ongelmiin. (OIKEIN)

- 1.19. Psykiatriassa käydyssä kriittisessä keskustelussa institutionalisoituminen ymmärretään rajoittavina tilallisina ratkaisuin ja pakkokeinoja sallivina itsemääräämisoikeutta rajoittavina käytäntöinä ja lainsäädäntönä. (OIKEIN)
- 1.20. Vuosittaisessa lastensuojelutilastosta löytyy tietoja siitä, kuinka pitkään kyseisenä vuonna huostassa olevat lapset ovat olleet sijoitettuna. (VÄÄRIN)
- 1.21. Kun tarkastellaan pitkän linjan kehitystä huoltoyhteiskunnasta kohti hyvinvointivaltiota, ensimmäinen käännekohta on sisällissota ja sen aiheuttama kysymys punaorpojen asemasta, johon kiinnitettiin runsaasti huomiota vuosina 1918–1921. (VÄÄRIN)
- 1.22. Yksinhuoltajuus ei tuota viitebudjeteissa suurempaa kulutustarvetta. (OIKEIN)
- 1.23. Historiantulkintoihin liittyvien erilaisten kulttuuristen suuntausten tuntemus kuuluu pitkälle kehittyneeseen historiatietoisuuteen. (VÄÄRIN)
- 1.24. Historiantutkimus itsessään ei voi vastata kysymykseen historiankulun tavoitteellisuudesta. (OIKEIN)
- 1.25. Viitebudjettien mukaan naisen kulutustarve on jonkin verran alempi kuin miehen. (OIKEIN)
- 1.26. Huostaanoton ajan kulkuun liittyy normatiivisia odotuksia pysyvyydestä. (VÄÄRIN)
- 1.27. Viitebudjettien kokoamisen lähtökohtana ovat yksilöiden tarpeet ja osallistumisen edellyttämä kulutustaso. (OIKEIN)
- 1.28. Erot eri aikoina lasketuissa viitebudjeteissa juontuvat budjetin kokoamiseen liittyviin menetelmällisiin eroihin: uudet budjetit on koottu enemmän kansalaisten ja toimeentulotukea tarvitsevien ihmisten arvioiden perusteella. (VÄÄRIN)
- 1.29. OECD:n käyttämät kulutusyksikköpainot ovat lapsille ja toiselle aikuiselle verrattain matalat. (OIKEIN)
- 1.30. Suomessa toimeentulotuen alikäyttö on yleisempää kuin Ruotsissa. (VÄÄRIN)

Sosiaalityön yhteisvalinnan valintakoe – OSIO 2: Ennakkomateriaaliin ja aineistoon perustuva koe

Kokeessa jaettava aineisto:

Vasara, Paula (2020) Asumispolulta kerrottua. Gerontologia 34 (3), 300–304.

OSIO 2: Ennakkomateriaaliin ja aineistoon perustuva koe (0–30 pistettä)

Tehtävänäsi on kirjoittaa yksi yhtenäinen essee, joka muodostuu kahdesta osasta:

1. Määrittele Raitakari & Juhila artikkelin pohjalta kotikäänteen käsite ja kotikäännettä puoltavat ja kriittisesti arvioivat argumentit.

JA

2. Erittele sen jälkeen kotikäännettä puoltavia ja kriittisesti arvioivia argumentteja Vasaran (2020) tekstistä ja pohdi lopuksi Vasaran (2020) tekstin pohjalta paikoillaan vanhenemisen periaatetta ikäihmisten yksilöllisten asumispolkujen näkökulmasta.

Otsikoi ja jäsennä tekstisi. Älä käytä esseessäsi suoria lainauksia.

Pisteytysperusteet:

Esseen kirjoittamisesta on annettu pisteitä kolmessa eri pisteytyskokonaisuudessa seuraavasti (kokonaispistemäärä enintään 30 pistettä):

- esseen kirjoittaminen, enintään 6 pistettä (rakenne, aiheen hallinta, oikeakielinen ja ymmärrettävä teksti, sisältöä vastaava otsikointi)
- aineistoon perustuva esseen osuus, enintään 12 pistettä
- kirjaa ja aineistoa yhdistävä esseen osuus, enintään 12 pistettä

Kirjoittamisessa on edellytetty sisällöllisten elementtien monipuolista esiin tuomista huomioiden etukäteisaineistoon sekä kokeessa jaettavaan aineistoon perustuvat sisällöt. Alla kuvatut asiat ovat koonti siitä, millaisista asioista pisteitä on voinut kerryttää. Vastaajat ovat esseissään nivoneet mallivastauksessa esitettyjä asioita eri tavoin yhteen. Hyvin laadittu essee etukäteen jaetun aineiston ja kokeessa jaettavan aineiston pohjalta on voinut siten vaihdella sen suhteen, miten ja missä järjestyksessä sisällöllisiä asioita on tarkasteltu.

MALLIVASTAUS

- Sisällön mukainen otsikko
- Johdatus aiheeseen
- Kotikäanteen määrittely:
 - Kotikäanteen käsitteellä tarkoitetaan hyvinvointityön, asiakkuuden ja palveluiden organisoitumisen käynnissä olevaa muutosta ja nykyistä trendiä länsimaissa. Koti on alettu nähdä vuosisadan vaihteesta lähtien politiikkatasolla ensisijaiseksi asuinpaikaksi myös sairauksien, toimintarajoitteiden ja riippuvuuksien kanssa eläville ihmisille.
 - Kotikäanteen juuret ovat deinstitutionalistumisessa eli laitosten purkamisen politiikassa. Deinstitutionalistuminen on prosessi, jossa laitoksista on siirtynyt asiakkaita asumaan ensin erilaisiin ryhmäkoteihin ja myöhemmin omiin koteihin tuettuina.
 - Kotikäanteen taustalla on hoitoideologioiden ja -tapojen kehitys, esimerkiksi asiakaslähtöisyyden ja itsemääräämisoikeuden vahvistuminen, lainsäädännön muutokset sekä lääketieteen kehitys.
 - Kotikäanteen kehitys on tapahtunut eri tahtiin eri maissa, palveluissa ja alueilla, ja jatkuu edelleen. Kotikäänne prosessina on kesken ja kotikäanteen mukaisten palveluiden kehittämiseen ja tarjoamiseen liittyy katkoksia ja alueellista vaihtelua.
- Kotikäännettä puoltavat argumentit (Raitakari & Juhila):
 - Yleisesti ottaen ihmisten toive on asua kotona. Lisäksi omassa kodissa asuminen on kansalaisen sosiaalinen oikeus, jota valtiovallan tulee tukea.
 - Kotikäänne tukee ihmisten integroitumista yhteisöön ja yhteiskuntaan sekä lähipalveluiden käyttöä.
 - Kotikäänne tukee palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta.
 - Koteihin suuntautuva työ on kustannustehokkaampaa kuin esimerkiksi laitoshoido.
 - Kodeissa työskentelyn nähdään tuovan positiivisia mahdollisuuksia asiakkaan ja työntekijän väliseen vuorovaikutukseen sekä tasoittavan asiakas-työntekijäsuhteen valta-asetelmaa. Asiakkaalle tutussa paikassa voi olla myös helpompi keskustella vaikeistakin asioista. Ympäristö kertoo työntekijälle asiakkaasta sekä hänen toimintakyvystään.
- Kotikäännettä kritisoivat argumentit (Raitakari & Juhila):
 - Koti voi olla turvaton ympäristö niin asiakkaalle kuin työntekijällekin.
 - Joillekin ihmisille kotona asuminen on vastentahtoista, jos kotiin tuotavat palvelut ovat riittämättömiä eikä laitoshoidoa tai -asumista ole riittävästi tarjolla.
 - Työntekijöiden mukana asiakkaan yksityisyys voi vaarantua, kun kotiin tulevat myös organisatoriset ja ammatilliset käytännöt, työvälineet sekä julkinen kontrolli. Kotiin vietävät palvelut voivat kaventaa asiakkaiden valinnanvapautta ja hänen mahdollisuutensa hallita kodin tilaa ja ennakoida elämäänsä voi heiketä.
 - Kotikäänne on periaatteessa kannatettava muutossuunta, mutta sen käytännön toteutukseen liittyy haasteita, jotka liittyvät sen käytännön toteutukseen. Kotikäänneessä on riski uusinstitutionalistumiseen eli siihen, että paternalistiset, rajoittavat ja holhoavat käytännöt siirtyvät laitoksista kotiin tai kodinomaiseen yksikköön. Tällöin kotikäänne jää näennäiseksi.

- Kotikäänteen tarkastelua Vasaran tekstin pohjalta:
 - Paikoillaan vanhenemisen politiikkasuositus on linjassa omassa kodissa vanhenemisen tavoitteen kanssa Suomessa ja se nähdäänkin ensisijaisena sekä kunnioittavan ikäihmisten omia näkemyksiä. Poliittikkasuositus toteutuu myös käytännössä, sillä yli 90 prosenttia ikäihmisistä jatkaa asumista pitkäaikaisessa kodissaan. Poliittikkasuositus vastaa samalla länsimaisten hyvinvointivaltioiden kohtaamiin talouden ja ikärakenteiden muutosten tuomiin haasteisiin.
 - Kotiin liitetään positiivisia merkityksiä ja siihen liittyy yleensä kokemus tutusta ympäristöstä, joka tukee hyvää vanhuutta. Koti nähdään paikkana, joka vahvistaa itsenäisyyttä ja omatoimisuutta.
 - Koti on materiaallinen paikka, johon latautuu muistoja, tunteita ja symbolisia merkityksiä.
 - Kestoltaan pitkäaikainen asuminen määrittynyt kulttuuriseksi mallitarinaksi, jolloin pitkäaikaisesta kodista pois muuttaminen voidaan kokea murroksena, kodista luopumisena tai kodin menettämisenä. Silloin uusi paikka voi tuntua viimesijaiselta ratkaisulta, joka ei edusta hyvää vanhenemista, mutta johon on tyydyttävä.
 - Yksilöt, heidän toimintakykynsä, paikat sekä niiden väliset suhteet muuttuvat ajassa. Esimerkiksi toimintakyvyn muutokset voivat aiheuttaa turvattomuutta, jolloin koti voi menettää positiiviset merkityksensä.
 - Tutun ympäristön ajatellaan tukevan ikääntyneen hyvää vanhenemista, mutta paikoillaan pysyminen ei kuitenkaan tuota vain ja ainoastaan hyvän ikääntymisen kokemuksia. Kokemus paikasta voi siis muuttua ajan kuluessa.
 - Kotia tehdään arkisissa käytänteissä, jolloin koti ja sen saamat merkitykset muuttuvat. Suhdetta kotiin uusinnetaan joka päivä. Kyse on siitä, miten kodin tuntu saavutetaan ja miten sitä ylläpidetään.
 - Käsitys hyvästä asumisesta muodostuu kulttuurisesti. Valintoja ohjaa ajan myötä muodostuneet käsitykset siitä, mikä on tiettyssä yhteiskunnassa hyvää ja arvostettua.
 - Paikoillaan vanhenemisen periaate voidaan tulkita eri tavoin. Kodiksi voidaan mieltää fyysinen paikka, kuten se esimerkiksi suomalaisessa kontekstissa käsitetään. Kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa koti ymmärretään usein tätä laajemmin yhteisönä, jolloin koti on samassa yhteisössä vanhenemista.
 - Toivottuja vanhenemisen tapoja on useita, eikä ikäihmisiä tule niputtaa yhteen kategoriaan. Ihmisillä on yksilölliset toiveet, tavat ja kyvyt, jonka seurauksena myös asumisen mallit voivat erota.
 - Kotikäänne itsessään on kannatettava ja se koetaan legitimiiksi, mutta siinä havaitut haasteet herättävät kyseenalaistamaan paikoilleen vanhenemisen politiikkasuosituksen. Toive omassa kodissa asumisesta saattaa symboloida toivetta terveyden ja toimintakyvyn säilymisestä. Poliittikkasuositus on siten horjuva.
 - Poliittikkatasolla on tunnustettava yleisen politiikkasuosituksen rinnalle myös toisenlaisia ratkaisuja, jotka tukevat mahdollisuuksia tehdä oman elämän ja arvojen mukaisia ratkaisuja.
- Yhteenveto